

A XXII. Találkozó margójára

Másodszor zsűrizem. Két éve Kupuszinán kerültem bele az előadás után véleményt, észrevételeket mondók körébe. Akkor **Brestyánszki B. Rozália-Rozi** mellett **Solténszky Tibor-Soli** is velünk volt. Nem tudom, hogyan kellene jól folytatni ezt a mondatot, mert nehéz arról az úrról írni, ami Soli után maradt. Szakmai és emberi szempontból is. Pótolhatatlan szakember. Mi, akik ismertük, emlékezni fogunk szellemiségére, és minden problémát feloldó derűjére...

A feketicsi házigazdákat sem győzöm csodálni a vendégszeretetért, a finom étkekért, a figyelmességükért és a rengeteg munkáért, amivel szebbé-jobbá teszik/tették az ide érkezőknek a színházat és a fellépési körülményeket. Öröm látni a már megismert társulatokat, az új tagokat, a nagy öregeket. És a nézőket! Akik szeretnek

önfeledten szórakozni, szeretik a falubelijük sikerét, szeretik, mikor megszólítja őket egy mondat, egy ismerős élethelyzet a színpadról. És állják a kísérletibb előadások velejárait, az úgynevezett „ez olyan modern” műfaj szárnypróbálgatásait is.

Mi, szakmabeli zsűri is kicsit többet tudunk barátkozni, beszélgetni, mesélni a színházról. Mert a színházból sosem elég! Kivéve a megszokott életritmusunkból, figyelmünket a társulatok munkájára és egymás gondolatmenetére összpontosítjuk, mikor elemzünk. És hiába találkozunk majdnem hetente, annyit mint itt, szerintem egy év alatt nem beszélgetünk. Vagyis nem ennyire személyes hangnemben.

Ez nekünk is jót tesz, mert látva az amatőr társulatok lendületét, mi is erőt kapunk, átértékeljük kicsit a saját helyzetünket, tapasztalunk és tanulunk a hibákból és a nem várt megoldásokból. Hírét visszük egy jó szövegnek, egy jó előadásnak, egy jó alakításnak.

Azon töprengem, miért nehéz amatőrként felvállalni egy negatív szerepet. Kéjnőt, másságot, gonoszszágot. Félünk tőle, hogy mit szólnak hozzá az ismerőseink? Félünk, ha hitelesen alakítjuk, felmerül a gyanú, mi is ilyenek vagyunk valójában? Félünk talán a saját szembenézésünktől, mert szeretnénk egy kicsit mi is megváltozni, más életet kipróbálni? Szeretnénk egy estére úgy igazán kibújni a bőrünk-ből, de most hogyan?

Igen, félünk attól, mit mondanak mások. Mert hiába a sok bölcsesség a közösségi hálókön, megosztással még nem tesszük sajátunkká őket. Félelem nélkül élni, pedig nem tudunk. Sajnos belénk kódolt, és nagy munka egy darab félelemtől megszabadulni, nem pedig attól a tizen-, huszon- százvalahánytól, amik befolyásolják döntéseink, cselekedeteink.

Ha valaki színészetre adja a fejét, vállallnia kell szerepeinek életét. És attól ő még nem lesz rossz ember, ha színpadon öl vagy káromkodik. De mi lenne, ha a szerep is felszólhatna már egyszer, és kikérhethné magának, hogy milyen hamisan, felszínesen játszószák el. Ez kérem pokolra menés. És nincs jó vagy rossz ember sem a színpadon, sem az életben. Nem játszhatom el hitelesen azt a karaktert, akit nem értek meg, nem szeretem meg a gyarlóságaival együtt. Inkább saját magamban kell letisztáznom miért is félek én azoktól az érzésektől, amelyek szerepem mozgatórugói. És ez játék kérem! Csak vérre megy.

Táborosi Margaréta

Pont a néző – a nézőpont

Az amatőr színjátszóink rangos összejövele, találkozója – mi sem természetesebb – a színjátszókról, illetve azok teljesítményéről, minőségéről, vagyis egy-egy szerepbéli figura minél sikeresebb, eredetibb megjelenítéséről (is) szól. A bemutatott darab rendezőjének a munkáját is véleményezi a háromtagú zsűri. Igyekeznek rámutatni az általuk érzékelt hiányosságokra, hézagokra, hol ajánlatos kisebb-nagyobb korrekciókat eszközölni. Mindezt építő jelleggel teszik annak érdekében, hogy a jövőbeni előadások minél jobban letisztulva, kidolgozva kerüljenek a nézők elé.

elismerését az alakításért, a befektetett időért, munkáért szünni nem akaró tapsal jutalmazza az előadás végén.

A nézőnek van elvárása, van véleménye, kedvenc műfaja, sőt kedvenc színjátszó csoportja(i). Évek hosszú során már megismerte a vajdasági települések színjátszóit, tudja, hogy a nagyikindaiak miben jeleskednek, jól ismeri és várja a kupusziniak népes csoportjának zenés-dalos darabjait, a tóbiaiak vidám hangvételű bohózatait, a to-

polyai Mara Amatőr Színtársulat beért előadását. A bácsfeketehegyi nézők, természetesen a helyi Soma Színtársulatot ismerik a legjobban, amely tagjai elsősorban népi játékokat tűznek a repertoárjukra, tiszteletben tartva a nézők véleményét, miszerint: *„Elég nyomorúság és gond van a világban, legalább a színházban érzem jól magam.”*

Most jutottunk el írásom valós témájához, a nézőkhöz, vagyis a nagyérdeműhöz. Mert valójában ilyenkor hajlamosak vagyunk megfeledkezni a nézőről, akinek valójában készült az előadás, annak ellenére, hogy 3-4 hónapig tartó próbák során többször is szóba került. A színházat tulajdonképpen a rádióhoz tudnám hasonlítani, ahol ugyanúgy szükséges az adó- és a vevőállomás is egyaránt. Csakis így működhet, működik. Évezredek óta. Amilyen eseményt, képzeletbeli világot varázsolnak a színpadra a színészek, s amilyen jól és élethűen alakítanak, akkor a nézőknek egy maradandó élményt, évekig ható, a feledésbe merüléstől szinte féltve őrzött emlékképet ajándékoznak. Mert a nézőt becsülni, szeretni kell, ő is a csapatba tartozik. Velünk szorong, izgul egy-egy eseményen, vagy olykor önfeledten kacag, nyílt színi tapsal fejezi ki érzelmét. Köszönetét és

A néző nagyon hálás tud lenni: számára egy-egy emlékezetes darabot a szívébe zár és megőrzi azt. Az aktív színházlátogatók az idei szemle első négy napja során sajnálattal vették tudomásul, hogy több régi, „jó” csoport nem tud részt venni a találkozón. Nem lesz itt többek között **Lórik Gizella** és csoportja Kisoroszról, **Marikáék Péterrévéről**, **Égető Karcsiék** Bácsgyulafalváról, a nemesmiliticsi vidám csapat, Magyarkanisáról **Krályevácski Eszterék**, akik óriási sikert arattak a *Szertefoszlott álmok* című színpadi előadásukkal, ahol a fény- és hangeffektusok bámulatos ötvözésével tették emlékezetessé előadásukat. Hiányoznak. A nézők (is) hiányolják őket, az előadásaikat, az élményeket, amelyek idővel aranykeletes emlékké válnak szívében. Mindannyiunk szívében.

Szukola Béla

Ha behunyom a szemem és a diákszínjátszóimra gondolok...

Ha behunyom a szemem és a diákszínjátszóimra gondolok, az első, ami megjelenik előttem: a szemük. Pontosan

Nekik nem a színházcsinálás a hivatásuk. Ezt választották szabadidejük kitöltésére. Mégis, ahogy figyelem őket, gyakran arra gondolok, hogy nem is amatőrök. Úgy léteznek, úgy dolgoznak, úgy alkotnak, mintha tanulták volna, hogy hogyan kell. Olyan alázattal, tisztelettel, fegyelemmel és szeretettel próbálnak, hogy öröm nézni.

fel tudom idézni mindegyikük szemét, tekintetét. Ezek a szempárok tele vannak kíváncsisággal, reménnyel, vidámsággal, huncutsággal, titkokkal. Ha sokáig nézi őket az ember, akkor pedig mélyebbre is láthat, ott pedig – a végtelenségben – még ezer szín rejlik.

Ha azt mondom, hogy VASÁRNAP, arról biztosan mindenkinek azonnal egy csomó minden eszébe jut. Mondjuk a vasárnapi leves, a pihenés, egy séta... Számomra a vasárnap már egy bizonyos ideje a velük való találkozás napja. Ha hétfőtől szombatig a színházban vagyok, feltehetően valaki a kérdést, hogy nem lenne jobb legalább vasárnap pihenni?

Amikor pedig egy-egy próbafolyamat során látom, hogy sikerül nekik megtalálni önmagukat egy-egy szerepben, megszólalásban, vagy amikor azt mondják: „Én nem is tudtam, hogy tudok ilyet!”, ez számomra is óriási sikerélmény.

Hazudnék, ha azt mondanám, hogy sohasem fárasztó, hogy sőt, nagyon is könnyű, mert...☺ de nem is az a lényeg. Hanem, hogy tudom, hogy az a néhány óra mennyire fontos. Nekik is. És nekem is. És közben, ha fáradt is az ember, elmúlik, mert különböző hangulatokkal, energiákkal érkezünk a próbára, melyek elkezdenek kavarogni a próba folyamán, és feltöltődve, mindenféle érzemmel átmosva zárjuk a napot.

Tegnap, ahogy néztem őket, ismét leszögeztem magamban, hogy igen, így kell szeretni a színházat, így kell művelni ezt a szakmát, ahogyan ezek a gyerekek csinálják. És ha néha kicsit elbizonytalanodom, vagy a kedvem alábbhagyni látszik, elég, ha rájuk gondolok, eltűnnek a sötét felhők a fejem felett, és értelmet nyer minden erőfeszítés.

Crnkovity Gabriella

A híres feketicsi meggy

A Telecskai-dombok löszös talaján fekszik Bácsfeketehegy, Feketics, melyet 1785-ben kunhegyesi telepések alapítottak újra. A falu új lakói anyaközségükből magukkal hozták a szőlő és a gyümölcs szeretetét, s megérkezésük után rögtön a szőlőtelepítés engedélyezését kérvényezték. Ebben az időben a szőlő ritkán szerepelt monokultúráként, ugyanis a tőkék közé rendszerint gyümölcsfákat ültettek. A ma bácsfeketehegyi – feketicsi meggyként ismert tájfajta első csemetéi **Sárközi Ferenc** szerint az 1910-es években kerülhettek Bácsfeketehegyre. A történet szerint 1912-ben két feketehegyi legény Kecskeméten töltötte katonaeveit, s az ottani piacon találkoztak a fekete, nagy szemű, édes meggyel, melyet annyira megkedveltek, hogy nem nyugodtak, amíg rá nem találtak, honnan lehet a fajta csemetéjét megszerezni. Mindketten egy-egy fácskával tértek haza.

Az 1930-as években a májusi fekete meggyként emlegetett gyümölcs még csak a feketicsi gazdák szőlőskertjeiben fordult elő, bár a meggyfák nagyon jól fejlődtek ezen a talajon, és szaporításuk is könnyű volt az anyagőkérről kitörő sarjak révén. A feketicsi meggy nemsokára megjelent a szomszédos települések piacain, és az 1950-es évektől beindult a tömeges felvásárlása is. Mind keresettebb lett ez a koránérő, édes meggyfajta, és a meggytermesztés meghatározó jelleget nyert Feketics gyümölcstermesztésében. A fénykor az 1960–70-es évekre tehető, amikor a Földműves Szövetkezet ingyenes facsemetétet biztosított, s a legnagyobb ültetvények 2000–5000 meggyfát számláltak. Az évi termés elérte az 500 tonnát, és a feketicsi meggyre igen nagy kereslet volt mind belföldön, mind külföldön.

A 70-es évek második felében azonban megindul a hanyatlás. Ettől kezdve mindinkább akadozott a termés értékesítése, ugyanis a nyugati piacon megjelenő, géppel szedett, olcsóbb meggyel nem

tudtak versenyezni a feketicsi termelők. Az ültetvények nagysága lassan csökkenni kezdett, bár a becslések szerint még ma is 3000–3500 meggyfa lehet a faluban. A termést egyrészt frissen értékesítik a környező kisvárosok piacain, másrészt pálinkaként hasznosítják.

A helyiek azonban koránt sem feledkeztek meg arról, hogy mit köszönhetnek a meggynek, és hogy milyen lehetőségek lakozhatnak még benne. A helyi Gazdakör neves szakemberek segítségével elérte, hogy a falura jellemző, tájjellegű fajtakör egyik tagja fajtaelismerést kapjon. A *Prima* névre keresztelt fajta leírásában a szakértők kiemelték annak kiváló beltartalmi adottságait és magas élvezeti értékét. A bácsfeketehegyi – feketicsi meggy gyümölcse tetszetős, sötétbordó színű, kiváló a cukor-sav harmóniája, íze jellegzetesen aromás, húsa és leve sötétvörös, erősen festő, finoman rostos, bőlevű. Színanyaga a feldolgozás során nem veszti el ragyogását, nem barnul meg, amely feltehetően jelentős antioxidáns tartalmának köszönhető. Frissen fogyasztva is kiváló, de készülhet belőle befőtt, lekvár, dzsem, likőr, ivólé, szörp, bor és nem utolsósorban pálinka, vagyis meggytargyi. Jól megfelel neki az itteni talaj és a klíma, könnyen szaporítható és mivel ellenálló a betegségekkel szemben, vegyszeres kezelés nélkül is termesztethető, ezért rendkívül alkalmasnak látszik a biotermesztés számára.

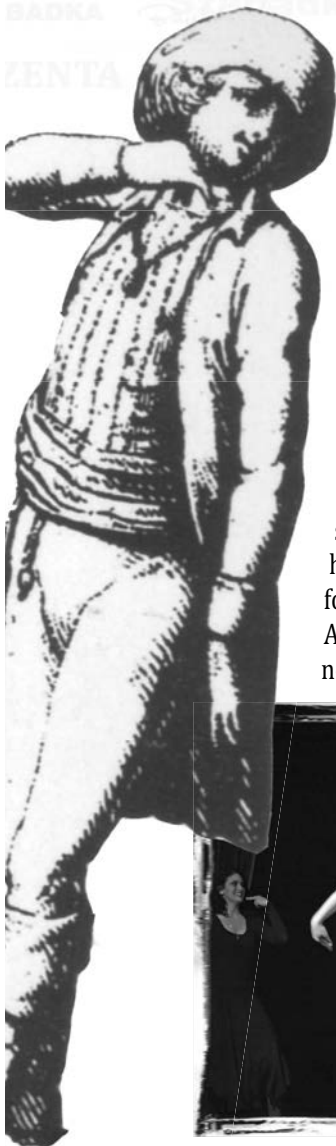
Forrás: Vajdasági Magyar Értéktár
(ertektar.rs)

Ziláljatok szét, de a végén adjatok választ!

A Kosztolányi Dezső Színház Színházi Műhelyének zsűrizése

Az elmúlt két nap a színházi műhelyekről szólt, legalábbis névben mindenképpen. Vasárnap délután a Kosztolányi Dezső Színház Színházi Műhelye mutatkozott be, kicsit később pedig a Danilo Kiš Alapítvány Színházi Műhelye fog. Ez a két műhely tulajdonképpen testvér, hiszen mindkettő abban a tehetség gondozási rendszerben indult, mely Színitanoda néven futott a Népkörben, Szabadkán. A működése 1-2 év kihagyással folyamatosnak nevezhető. A másik megállapítás, mely elhangzott a moderátortól, az volt, hogy a színházi műhelyeket (most legalábbis) többnyire lányok uralják.

Az elemző véleményezést **Kovács Frigyes** kezdte. Az a kérdés merült fel rögtön az értékelés elején, hogy az alkotók vajon beszélgettek-e arról, hogy mi az alternatív színház, mi a posztdramatikus színház, illetve, hogy a posztdramatikus színháznak van-e dramaturgiája, illetve, hogy milyen. Álnaivságnak tartja a maga részéről azt, hogy ezt a fajta színházat nem tartja a magáénak, hiszen a 70-es évek első felében rendszeresen járt a BITEF-re, az alternatív színház pedig ebben az időben élte csúcsmomát a világban. Ezen nevelkedett. A mai alternatív színháznak néha örül, néha kevésbé.

Sok jó képességű fiatalot látott a csoportban. Szándékosan nem mondta ki a tehetséges szót, hiszen óvatosan kell bánni ezzel a szóval. Fiatalokra nem szokta használni ezt a kifejezést. Inkább képes embereket, lányokat látott. Az előadást inkább helyzetgyakorlatok sorozatának fogta fel, mint színháznak. Viszont látott sok fiatalot különböző helyzetgyakorlatok közben, amiben jól is érzik magukat. Olyan iskolai feladatokat láthattunk, mint a csend megfeszítése (meddig lehet kitartani a csendet), hogyan kell színpadon nevetni, hányni, vetkőzni. Ezek színészművelődési dolgok, helyzetgyakorlatoknak megfelelnek, de színháznak kevés.

Peter Handke a 60-as években íródott Közönséggyalázás című művét ajánlotta a csapat figyelmébe, melyet Frigyes mindig is szeretett volna megrendezni vagy eljátszani, de ez sosem következett be. Anno a Középiskolások Szín- és Filmművészeti Versenyén adta elő valamelyik csapat, s így azokban az években már nem volt tétje elővenni.

Magyar Attila (Öcsi) Frigyes észrevételét folytatta. Már az előadás leírása is – a szöveg a szereplők

szövegei alapján született meg – utal arra, hogy ez egy kísérletezés, egy műhelymunka, amibe belekóstoltak **Varga Tamással**, a rendezővel. Összelapátolták a saját gondolataikat, s ebből született meg a mai este. Őcsinek sok minden szimpatikus volt az előadásban. Például kiemelte, hogy míg egyes társulatoknak elmondta azt, hogy a színpadon törekedni kell a természetes hangsúlyokra, hanglejtésre, addig ezen a csapaton látszott, hogy értik, amit beszélnek. Értelmezve vannak a mondatok, amiket elmondanak. A színház egyik alapja ez.

A régebbi társulatok klasszikushoz és vidám történethez nyúlnak, ők viszont kísérleteznek a szó pozitív értelmében. Hogy ebben a történetben mennyire van aktuálpolitika, mennyire vannak kikapcsoló dolgok, mennyire sikerült görbe tükröt állítani, az egy másik kérdés lenne.

A többi csapathoz képest gazdagon játszottak a reflektorokkal. A csapat nem használt díszletet, a kelléklistájuk is igen rövid volt, ám olyan tereket szültek azzal a pár reflektorral, amit használtak, amiből egy nagyon jó dolog lett. A színház egyik alkotóeleme a fény, amivel élni kell.

Feszegették a dimenziókat is. Rácsapták a vilányt a közönségre, provokálták őket, kommunikáltak velük, direkt a közönségnek és egymásnak is játszottak. Olyan sok szálon futott az egész előadás, hogy „nem is lehet dicsérni, de nem is lehet lehordani a csapatot”. Őcsi a mondandója végén megjegyezte, hogy egészen addig úgy gondolta, hogy tud táncolni, amíg nem látta meg **László Roland** koreográfiáját az előadásban.

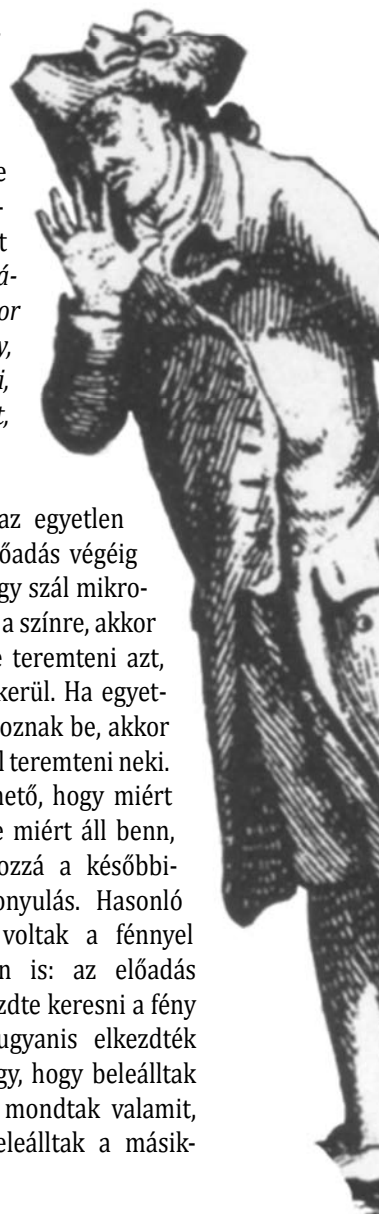

Táborosi Margaréta kérdéssel indított: hogyan születtek a szövegek? Varga Tamás válaszolt: a tavaly nyári bemutatót egy 3 hónapos műhelymunka előzte meg, melynek a termése a szövegek és az előadás lett. A céljuk nem az volt, hogy egy olyan történetet meséljenek el, melyet már a próbafolyamat elején lefektettek, hanem a műhelymunkán megszületett szituációk, szövegek lettek összegyűrva.

Őcsi visszakapcsolódott erre azzal a kérdéssel, hogy a bemutató végtermék volt-e már, vagy a bemutató után változtattak-e még a darabon? Tamás elmondta, hogy voltak módosítások, hiszen tagok mentek el, és új tagok jöttek. **Lányi Nicolette** és **Pintér Nikolette** a bemutató után csatlakoztak a csapathoz. Lányi Niki saját szöveget hozott az előadásba, míg Pintér Niki az egyik távozó szereplő szövegét vette át.

Maró ismét pontokba szedett építő jellegű észrevételeket mondott a csapatnak. A már említett koreográfiával megtoldott blokkban különféle zenékre táncoltak különféle módon. Ebben a részben nem volt egyértelmű, „*hogy mikor nyomjátok tutiban a koreográfiát, és mikor lesz benne először egy vélemény, egy kiállítás, miért kezditek el unni, nem értettem ennek a bontását, a leépülését...*”

Az előadásban a mikrofon az egyetlen olyan tárgy, ami bekerül, s az előadás végéig a színpadon is marad. Ha ez az egy szál mikrofon kerül be a színre, akkor meg kellene teremteni azt, ahogyan bekerül. Ha egyetlen dolgot hoznak be, akkor jelentést kell teremteni neki. Az sem érthető, hogy miért fehér, illetve miért áll benn, ha nincs hozzá a későbbiekben viszonyulás. Hasonló meglátásai voltak a fényvel kapcsolatban is: az előadás vége felé kezdte keresni a fény jelentését, ugyanis elkezdtek használni úgy, hogy beleálltak az egyikbe, mondtak valamit, ugyanígy beleálltak a másik-

ba, ismét mondtak valami mást. Úgy tűnt, mintha lennének a fényköröknek jelenléte. Ha ennyire határozottan használta a rendező a fényeket, lehetett volna akár jelentésük is: az egyikben például jót kapok, a másikon tragikus élményeim lesznek és így tovább. Hiányolta továbbá a mozgások, a koreográfiák rendszerét, vagy pedig szándékos roncsolt rendszerét.

„Elhangzik az a mondat az előadásban, hogy: »a színház az, ha valaki valamit csinál, és mi nézők azt nézzük«. Ti most ezzel a színházzal, és mi-a-színház fogalmával kezdtek engem ki, mint nézőt, de vártam volna akkor erősebb kikezdéseket és erősebb pofonokat, és hogy tényleg közönség-elgondolkodtatást vagy -gyalázást kapjak, ne közönség kínzást, mert megjelenik az unalom szó is. Ha elkezdtek unatkoztatni, akkor utána cincáljatok szét érzelmileg, hogy aztán azt mondhassam, hogy jól van, értem, hogy miért kaptam. Mert bennetek van. Ti most az a korosztály vagytok, akinek ilyet kell csinálni, akinek ezt ki kell próbálni, de szerintem a határaitokig most nem jutottatok el.” – mondta el Maró.

A szereplők érdekes dolgokat vetnek fel külön-külön, de a mondanivalók nem futottak ki sehová. Olyan volt, mintha elkezdtem volna egy mondatot, aminek három pont volt az elején, és három pont maradt a végén is. Több írásjelet vártunk volna, nem csak mindig a három pontot. Nem vittek sehová a történetek. „Felírtam, hogy miért csináljátok ezt, miért csináltok színházat, és hogy baszkódtok-e velem. Adjatok választ! [...] Ziláljatok engem szét, de a végén adjatok egy választ, hogy azzal menjek ki.”

A színház határait feszegető, kereső toposzokat kezdtek használni: a szart eszek a színpadon, a paradicsomdobálás, leöntöm magam, a néző felhívása a színpadra, a rossz dolgok nevetve elmondása. De nem volt tétje a toposzfelhozásoknak. Maró a folytatásban megjegyezte, hogy: „Jó, hogy érdekel benneteket, hogy miért csinálunk színházat, de akkor legyen választok a toposzra, ne csak felmutassátok

őket. Technikailag is el kell mindezt sajátítani ahhoz, hogy azt a néző elhiggye. Mindegyik monológ elindul, van egy igazságtartalma, amit a játsszók hoznak, de aztán rögtön belekerül egy olyan dolog, amiről látjuk, hogy kamu.”

Komoly a műfaji meghatározás (emberbohózat, istendráma), feltették a lécet. Maró biztatta a csapatot, hogy mélyedjenek és merjenek még jobban nekimenni ezeknek a dolgoknak, hiszen érdekes dolgokat vetnek fel, érdekes, hogy ilyen műfajjal állnak ki. Izgalmas, hogy ennyi mindent akarnak megfejtetni a színházból.

A zsűrizés végén hosszas beszélgetés következett még az előadásról. Tamás, a rendező reagált pár dologra, melyet a zsűri hozott fel. Például, hogy a mikrofon lényege például pont az, hogy fityiszt, tükröt állítson annak a stílusnak, melyet a mikrofon képvisel ma a színpadon egy-egy alternatív előadásban. Tehát a rendeltetésének pont ellentétes jelentésében hozták be: úgy, hogy nem használják, csak akkor, amikor egy ún. isteni kinyilatkoztatás történik. Ahogyan csak a legerősebb, központi fényben sem játszottak, kivéve akkor, ha fontos dolog történt a színpadon.

Hajvert Lódi Andrea zárta a beszélgetést azzal, hogy némi hiányérzete maradt: ez az előadás megmaradt az ő játékuk. Ugyanakkor kiemelte azt is, hogy ennek a csapatnak nagyon sok kreativitása van, s ha már elkezdik heccelni a közönséget, akkor vonják be őket még jobban az általuk kitalált játékba.

Kiss Anita

Szép, érett, finom színészet...

A szabadkai Danilo Kiš Alapítvány Színházi Műhelyének zsűrizése

Itt egyáltalán nem értettem, miért volt rá szükség. Zavart, hogy jár a tekintetem a kivetített kép és a színészek között, és egyik sincs jól világítva a másikhoz képest. Rettentően kiábrándító volt a kép minőségtelensége. Nem tudtam koncentrálni rátok. Pedig szép megoldások voltak, és a film nélkül is megéltetek volna."

Az előadás egyfajta prologussal kezdődött. A színészek a rendezővel együtt felsorakoztak a nézők előtt, majd néhány mondatban beavatták őket a próbafolyamat részleteibe és a szerepformá-

Barátságos légkörben zajlott a Találkozó első etapja során utolsóként látható produkció zsűrizése. A valamikori színitanodásokból egy előadás erejéig újra összeállt csapatot **Sutus Áron** köszöntötte, majd átadta a szervezőbizottság ajándékát. Az előadás rendezőjének, **Kálló Bélának** hálapusziját ezután a Larryt alakító **Török Arnold** közvetítette Áron felé, mire **Magyar Öcsi** távolabb is húzódott, nehogy végül az ő arcán kössön ki. **Kovács Frigyes** ez után azzal indított, hogy az értékelés előtt a zsűritagok megegyeztek abban, hogy elhalálozási sorrendben fognak felszólalni, ezért – mint mondta – kénytelen először megszólalni:

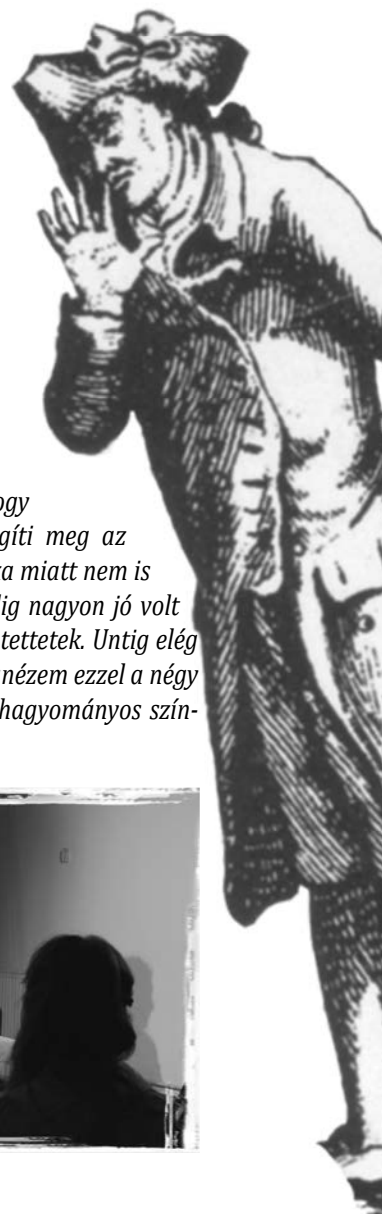
„Gratulálok mindenkinek, szép, érett, finom színészetet láttunk. Példaértékű volt ezen a vetélkedőn. Ilyen közel lenni a nézőhöz, és ilyen oldottan, egyszerűen játszani igazán dicséretes dolog.” Hozzátette, hogy ez még azok számára is nagy feladat, akik nap mint nap hivatásszerűen gyakorolják a szakmát.

Kiderült, hogy Frigyes jól felkészült az előadásra, mivel előző este megnézte a dráma 2004-ben bemutatott filmváltozatát. A Színházi Műhely produkciójában ebből az adaptációból is láthattunk részleteket, illetve olykor élőképet is kaptunk a játszókról arcközelijéről, testüknek egy-egy részletéről a hátuk mögött feszülő vásznon.

Ezzel kapcsolatban Frigyes megjegyezte: *„Én nem szeretem a vetítést a színházban. Nem is tudnék felidézni olyan előadást, amit szolgált volna a vetítés.”*

lás nehézségeibe. Frigyes értetlenül állt a dolog előtt: *„A bevezetőt most, a beszélgetés során lehetett volna elmondani, nem az előadás előtt”* – állította.

A bevezető részeként a színészek levetítették a dráma két általuk filmre adaptált jelenetét is, melyeket külső helyszíneken rögzítettek. Ezzel kapcsolatban a halálozási sorrendben következő Öcsi szólalt fel: *„Nem értem, hogy a két saját kisfilmetek mivel segíti meg az előadást. Ráadásul a hangtechnika miatt nem is érttem, hogy mit beszéltek. Pedig nagyon jó volt az atmoszféra, amit előben teremtettetek. Untig elég lett volna, ha ezt a történetet megnézem ezzel a négy emberrel, így, az arcomban, egy hagyományos színházi előadásként.”*

„A gyűrtött vászon ráadásul minőségte-
len dolog volt, és engem ez is zavart” – tette
hozzá Frigyes.

„Az elképzeltető – ragadta ismét magá-
hoz a szót Öcsi –, hogy kizárólag az átál-
lásoknál elfogadtam volna a bejátszásokat,
de ebben a formában nem volt rájuk szük-
ség.”

Öcsi kifejtette még, hogy szerinte ak-
kor, ha mikroszínházat csinálunk, minden
apró részletnek valódinak kell lennie. Nem
szabad csak eljátszanunk azt, hogy kávé-
zunk vagy fogat mosunk.

„De nagyon őszinte, emberi pillanato-
kat láttunk. – dicsérte a csapatot – Nagyon
tetszett az is, amikor két jelenet össze lett
mosva, párhuzamosan zajlott.”

A vasárnap esti értékelést **Táborosi
Margaréta** folytatta: „Amerikai és
vajdasági összeütközés zajlott előt-
tem. Az amerikai film amerikai mó-
don van megcsinálva, és nem tudott
olyan igazi lenni, mint ti élőben,
mert mi másként játszunk, mint az
amerikaiak. A két kisfilmek sem tu-
dott működni, mert idegen volt tőletek
a játékmód. Jobban el tudtam volna
fogadni, ha az operatőr belemászik az
arcotokba, mint hogy amerikai mó-
don plánozzátok fel a jeleneteket.”

Ezek után a bevezetővel kapcsola-
tban kérdezett.

Béci elárulta, hogy az előadás sza-
badkai bemutatóján mindenképpen
beszélni szeretett volna róla, hogy több
mint tíz év után újra összeállt a régi
csapat egy része. Később aztán érzelmi
szálon kezdtek el kötődni ehhez a beve-
zetőhöz, ezért az előadás eleme maradt.
„Az én saram, elismerem” – mondta a ren-
dező.

A próbafolyamat kapcsán elárulta azt
is, hogy nagyon régen, még 2015 végén
kezdtek el dolgozni a drámával, borzasztóan
elfoglalt emberekkel. 2016 februárjában volt egy
munkafolyamat-bemutató, mely során négy húzatl-
an jelenetet mutattak meg a közönségnek, majd
2016 júniusáig nem is került szóba a folytatás. Vé-
gül szeptemberben indultak újra a próbák a **Bres-
tyánszki Boros Rozi** által ráncba szedett szöveggel.
E dramaturgiai beavatkozásának hála, a dráma gon-

dolatisága megmaradt, de a mennyiségét tekintve
felére rövidült.

Béci a filmbejátszások szükségességéről is be-
szélt. „A darab időben és térben is nagyokat ugrál, és
ezt rendkívül nehéz színpadon megcsinálni. A film je-
leneteit inkább enteriőrként használtam, mert könny-
nyebben tudtam általuk úszatni. Igazság szerint szí-
vesebben vetítettem volna ki enteriőröket a színészek
mögé, ha ezt technikailag meg tudtuk volna oldani.”

Maró ezzel kapcsolatban elmondta, hogy neki
nagyon jól működött, hogy Béci filmrészletek se-
gítségével adta meg az atmoszférát az egyes hely-
színekhez, és ebbe úszott be az élő jelenet. „Külön-
böző ablakokként fogtam fel a valóságot és a filmet.
Az én befogadó készségemnek ez nagyon jól esett.
Igazi multitasking volt, érdekes kísérlet. Semmi baj-
om nem volt vele” – állította.

Maró egyetértett Öcsivel abban, hogy a pár-
huzamos dramaturgia nagyon szépen működött.
„A színészi játékban pedig nem tudok kivetnivalót
találni, nagyon szép a színészvezetés is” – méltatta
a csapatot.

Béci a beszélgetés végén elárulta, hogy a Talál-
kozó közönsége előtt játszották el utoljára előadást,
mivel elfoglaltságaik miatt nagyon nehéz összehoz-
ni a csapatot.

„Többen sok év kihagyás után tértünk vissza eh-
hez a formához” – árulta el az Annát alakító **Temu-
noviç Rita**.

„Pedig azt hihetnénk, hogy nem így van” – jegyez-
te meg zárásképpen Frigyes.

Oláh Tamás

Ma a Találkozó színpadán

Két szajáni előadással folytatjuk

Tény, hogy szeretjük a színházat. De az is tény, hogy egy idő után sok. Nem csoda hát, ha mindenkinek jól esett az elmúlt két nap. Sikerült mindenkinek kipihenni és kialudni magát, elgondolkodni az eddig látottakon, értékelni önmagunkban az eddigi előadásokat. Most viszont belecsapunk a XXII. Találkozó második felébe. Ma a szajániak veszik birtokukba a színháztermet. Két előadást is hoztak.

**MÁRCIUS 29., SZERDA,
17.30 ÓRA, SZÍNHÁZTEREM**
Az Ady Endre Művelődési Egyesület Drámai csoportja, Szaján

**A szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület
Drámai csoportja bemutatja:**

Kéri Ferenc: *Helén és a tehén* – átdolgozott változat (30')
népi komédia

Szereplők:

János, a gazda – Zsigovity Tamás
Gazdasszony – Beszédes Klementina
Helén, a lányuk – Zsigovity Tünde
Balogh Kálmán, a kérő –
Erdei József
Jóska, az inas – Lipinszki
Alekszandar
Balogh Kázmér, marha-
kereskedő – Zombori Róbert

Rendezte: Nagy Aleksz
Súgó: Zombori Natália

További munkatársak:

Benyócki Sára
Lábadai Zoltán
Palatinus Erzsébet
Mester György
Palatinus Zoltán

Az 1948-ban alakult szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület már a megalakulásától kezdve igyekezett összegyűjteni a művelődést kedvelő személyeket, felvirágoztatni Szaján művelődési életét. Már ekkor megalakult az egyesület drámai csoportja és a színművekkel, melyek egy részét többször is felújították, sokat és sikeresen tartottak előadásokat a faluban, vendégszerepeltek a környező falvakban és vidéken, a későbbiekben pedig több községi és körzeti szemlén is részt vettek. Az egyesületben ma mintegy 200 ember tevékenykedik, több szakkör keretén belül, így a néptáncsoport, drámai csoport, asszonykórus, modern táncsoport, hagyományápolók... Az egyesületnek jelenleg is a művelődési élet megszervezése a fő célja, főként a népzene, néptánc, irodalom és színjátszás területén, ugyanakkor kiemelt figyelmet fordít a tehetséges személyek képzésére, nevelésére és felkutatására.

A társulat eddigi díjai:

2013 – Garay Béla-díj a közösségteremtő tevékenységért, valamint a diákzsúri különdíját is elnyerték A narancs című előadásukért.

Szereplők:

Bernard (sztár építész mérnök) –
Beszédes Roland
Robert (Bernard vidéki barátja) – Nagy
Aleksz
Bertha (Bernard bejárónője) – Fekete
Mónika
Jacqueline (Stewardess az Air France-nél)
– Fehér Helena
Janet (Stewardess a Pan Am-nél) –
Muntyán Ramóna
Judit (Stewardess a Lufthansánál) –
Beszédes Klementina

Rendezte: Nagy Aleksz

Súgó: Beszédes Attila

**MÁRCIUS 29., SZERDA,
19.00 ÓRA, SZÍNHÁZTEREM**
**A szajáni Ady Endre Művelő-
dési Egyesület Drámai
csoportja bemutatja:**

Marc Camoletti:
Leszállás Párizsban (90')
bohózat

**További
munkatársak:**

Benyócki Sára
Lábadai Zoltán
Palatinus
Erzsébet
Mester György
Palatinus Zoltán

Soma naplórészlet

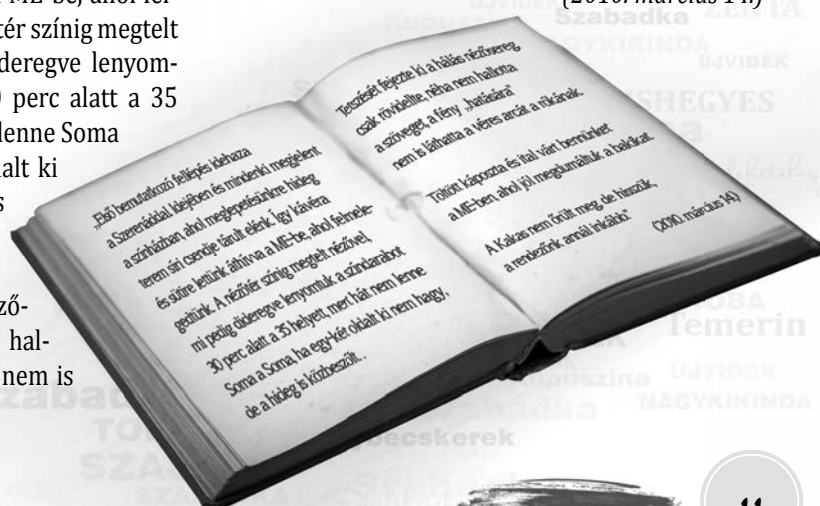
Első bemutatkozó fellépés ide-
haza a Szerenáddal. Idejében és min-
denki megjelent a színházban, ahol
meglepetésünkre hideg terem síri
csendje tárult elénk. Így kávéra és sü-
tíre lettünk áthívva a ME-be, ahol fel-
melegedtünk. A nézőtér színig megtelt
nézővel, mi pedig dideregve lenyom-
tuk a színdarabot 30 perc alatt a 35
helyett, mert hát nem lenne Soma
a Soma, ha egy-két oldalt ki
nem hagy, de a hideg is
közbeszólt.

Tetszését fejezte ki a hálás néző-
sereg, csak rövidellte, néha nem hal-
lotta a szöveget, a fény „hatására” nem is
láthatta a véres arcát a rókának.

Töltött káposzta és ital várt bennünket a ME-
ben, ahol jól megdumáltuk a bakikat.

A Kakas nem örült meg, de hisszük, a rendezőnk
annál inkább.

(2010. március 14.)

2017. március 29., szerda

Repertoár-böngésző

A szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület drámai csoportjának színre vitt darabjairól

Szajánban 69 éve alakult meg az Ady Endre Művelődési egyesület, mely a kezdetektől fogva működtet drámai csoportot összegyűjtve ezzel a bánáti település színjátszás iránt fogékony apraját és nagyját. Nemcsak impozáns színházépületükben, de a környező falvakban is sikerrel szerepeltek az évek során, és számos alkalommal mutatták meg magukat a községi és körzeti szemléken.

A csoport sokoldalúságát darabválasztásaik is bizonyítják. A kilencvenes években például Szajánban mutatták be **Szabó László** rendezésében az *István, a király* című legendás rockoperát, mely később egész Erdélyt beutazta. A társulat 2005-ben tűnt fel először a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozóján. **Illyés Gyula** közönségkedvenc klasszikusát, a *Tűvé-tevőket* **Nagy Antal** állította velük színpadra. Egy hosszabb szünet után 2013-tól kezdve dolgoznak újra intenzíven. Ebben az évben a helyi tanító, **Lábadi Tibor** rendezésével, *A Naranccsal* szerepeltek a versenyprogramban. **Török Rezső** egyfelvoná-

sóval nemcsak a Garay Béla-díjat, de a diákzsúri különdíját is kiérdemelték. 2014-ben a Találkozó ment hozzájuk, ők pedig **Jean Baptiste Poquelin**, azaz **Molière** klasszicista komédiájával, a *Botcsinálta doktorral* várták, hogy hazai pályán, hamsítatlan bánáti virtussal adják elő ugyancsak Lábadi rendezésében. A tavalyi évben új rendezőt avattak. **Ray Cooney** népszerű vígjátékát, *A miniszter félrelépet* állították színre **Nagy Aleksz** irányításával, s munkájuk elismerésképpen több különdíjat is magukkal vittek Magyarcsernyéről.

A szajániak az utóbbi években sikerrel bizonyították, hogy a komédiázás a vérükben van, s az idén sem bízták a véletlenre. Egy népi komédiával és egy bohózzattal is próbára teszik majd rekeszizmainkat.

Oláh Tamás

Holnap a Találkozó színpadán

Középiskolás énkeresés és '56-os forradalom

Csütörtökön a középiskolásoké lesz az egyik főszerep. A nagy múltú zentai amatőr csoport és a szabadkai középiskolás diákotthon társulata lépnek fel elsőként. A főműsoridőt a temerini Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület kapta meg egy kicsit sem könnyű témával. Ajánljuk hát a délutánt a fiataloknak, míg az esti előadást a történelmet kedvelőknek.

MÁRCIUS 30., CSÜTÖRTÖK, 15.30 ÓRA, SZÍNHÁZTEREM

A Zentai Magyar Kamaraszínház Diákszínházi bemutatója:

Ciczó Attila: *Tanár úr, de miért?* (75') vígjáték

Rendezte: Nešić Máté

Az előadásról:

Úgy formálsz mindent, ahogy a képzeleted enged!

Egy: Légy önmagad a színpadon, játssz neked ismerős helyzeteket, szerepeket!

Kettő: Lépj ki a komfortzónádból, játssz számodra ismeretlen szituációkat, karaktereket!

Három: Légy kreatív, and think outside of box!

Négy: Színház a színházban!

Az előadás 12 éven aluliaknak nem ajánlott!

MÁRCIUS 30., CSÜTÖRTÖK, 18.00 ÓRA, SZÍNHÁZTEREM

A szabadkai Középiskolások Diákotthonának Színházi Csapata bemutatja:

Szarka Áron: *Arcok játéka* (60') dráma

Rendezte: P. Bartusz Karolina, Szarka Áron

Az előadásról:

Mi van akkor, ha a félelem és a rettegés nem érzélem, hanem egy titkos arcnélküli társaság, egy Rend? A Rend egyáltalán nincs a köztudatban, de az egész világot Ő irányítja. Mindent és mindenkit, minden egyes személy minden egyes gondolatát! Vajon van kivétel? Mégis van valaki – egy lány –, aki megpróbál ellenszegülni.

A kérdés továbbra is csak az: ki vagyok ÉN?

A kérdés továbbra is csak az: ki vagyok ÉN?

MÁRCIUS 30., CSÜTÖRTÖK, 20.00 ÓRA, SZÍNHÁZTEREM

A temerini Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület színjátszó csoportja bemutatja:

Csorba Béla: *A szabadság betegei* (50') népi játék

Rendezte: Nagy Sándor

Az előadásról:

A darab elsősorban a temerini születésű **Sörös Imre** tiszteletére íródott, akit az 1956-os forradalom mártírjaként végeztek ki, de egy kis ízelítőt kapunk a budapesti események és az akkori jugoszláv politika értelmezéséről is, akár az egyszerű polgár vagy az államhatalom képviselői szemszögéből.

A TEMERINI SZIRMAI KÁROLY MAGYAR MŰVELŐDÉSI EGYESÜLET BEMUTATJA:

A temerini színhely a Szürke ló elnevezésű kocsmában, amely különösen a múlt század harmincas éveiben egészen a világháború végéig, a földmunkások kedvenc gyülekező helye volt, ahol kulturális és sport (teke) igényeiket tudták kielégíteni, de a politika is részese volt a kocsmai életnek. Amint látni fogjuk, a mindenkor vendégek az ötvenes években is megtárgyalták a politikai eseményeket és az akkori hatalom képviselői is élénk figyelemmel kísérték a kocsmai történéseket.

Az '56-os témájú népi játékot alkalmuk volt kétszer is játszani Magyarországon, mégpedig Csanádpalotán és Szeged-Szentmihályon a forradalom 60. évfordulójára rendezett amatőr színjátszó szemléken. A temerini bemutatóra november végén került sor. Azóta a rendező kisebb változtatásokat eszközölt – így kerül az amatőr színjátszó szemle közönsége elé.

Miért színház?

A színház egy nagy, tágas épület, ahol színdarabokat adnak elő. Itt, nálunk, Bácsfeketehegyen is van színházterem.

Én azért szeretek oda járni, mert leginkább vicces színdarabokat adnak elő.

Mikor belépünk a színház ajtaján, egy tágas előtér fogad bennünket. Egyenesen még egy ajtó található, az vezet a színházterembe. Nemrég elkezdték a felújítást. Eddig nagyon szép, kíváncsi vagyok,

milyen lesz, ha befejezik. Általában azért megyek le, hogy megnézzem az osztálytársaimat, milyen színdarabot adnak elő.

Ha én lennék a színház igazgatója, akkor kéthetente tartanék előadást. Remélem, sok jó és vicces színdarabot játszanak még a bácsfeketehegy színházban.

Szabó Roland, 7. b

Apró költők versei

Versek a szavak varázsáról

Bántó szavak

Ha mérges vagy, ne bántsd meg a másikat,
és ne mondd másnak, hogy
buta, utálatos, viselkedj, bolond.
És azt, hogy „te jól vagy?”

És ha mérges vagy, ne monddj
se bántó, se gyilkos, se gonosz szavakat,
amikor szomorú vagy,
ne légy mérges!

Miljenović Tamara, 3. osztály

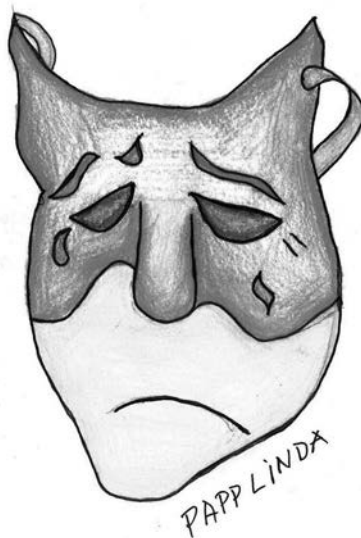
A Szó jelentése

Ez az, ami elítélt,
meggyalázott. S a
véghez vezetett. Élt
a sikerrel, hogy megmaradhat.

Ez az, ami felemelt,
sikert hozott. Eljött
életed fénypontja. Kelt
benned a vágy, hogy éltesse.

Mert evvel születettél,
s evvel éltél,
és haltál meg.

*Harangozó Dávid László,
7. osztály*

PAPPLINDA

A XXII. Találkozó szakmai zsűrije

Kovács Frigyes

Tizennégy évesen színjátszókat toboroztam a faluban, nők napjára alkalmi műsor a Vera néni kocsmájában. Én voltam a rendező, aki „betanította” a mutatványt. Én tanítottam a nálam 6–8–10 évvel idősebb társaimat a színpadon nevetni, sírni, csókolózni, részeget játszani... és hallgatott rám a 24 éves katonaviselt rátarti parasztleány is, akit nyilván nem a szent művészet iránti szomja hajtott oda közénk egy-egy keményen végigdolgozott nap után, hanem valamelyik színésznőm delejezhette meg... A topolyai gimiben is színjátszókört szerveztem, és a kötelező tananyag biflázását Fischer *A beszéd művészete* című könyvének tanulmányozásával váltottam föl, és egész évben a KMV-re meg az Arany-

mikrofonra készültem. A gimiből való végleges eltanácsolástól az Újvidéki Művészeti Akadémia mentett meg. Diplomázás után a kínálózó három munkahely közül a Szabadkai Népszínházat választottam negyed pénzért. Két ízben voltam igazgatója ott a Magyar Társulatnak, és két ízben voltam kénytelen elhagyni Szabadkát, de lélekben most is oda tartozónak érzem magam, bár színészi és rendezői munkáim magyarországi színházakhoz kötnek, tapasztalataimat pedig Újvidékre, a Művészeti Akadémiára hordom, ott igyekszem átadni a jövő generációinak. A Magyar Állam díjakkal és kitüntetésekkel tisztelt meg, én pedig igyekszem méltó viselője lenni ezeknek az elismeréseknek mindaddig, amíg utamon kísérnek, hajszolnak és úznak a régi kavillói emlékek.

Táborosi
Margaréta

Zenta, Tisza-parti kisváros
Születtem Táborosi Margaréta
Megfelelni vágyó, kitűnő diák
Gimnázium után Újvidék
Szembe és mélyrenézés
Sok kérdés
Színész diploma

A közömbösek a pokolba jutnak
Hú lenni önmagamhoz...

Csakazértis!
Pár év Pest
Rendezés koreografálás
Mindig tanulni
Csöndet

*„Elvágyom onnan, ahol bolygok”
Nagyszülőktől szívósság keménység
Örökségem

A hit
Lakodalomban győztes sportolótól
öregségtől meghatódni
Keresni és más terhére vinni
Színházban talán önkifejezés
Érdekel a határon túl
Megrémít a korlát, saját
Igazság keresése
Annak a szintjén élni

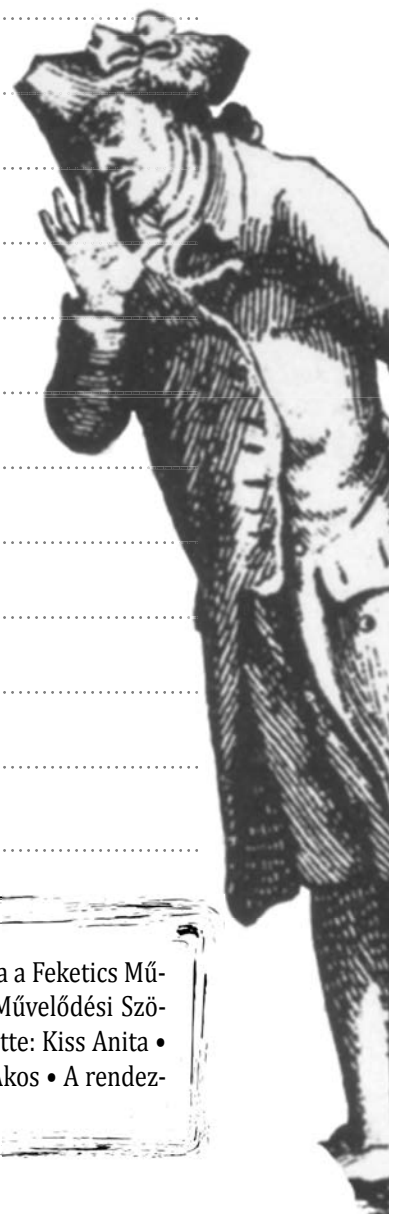
*Ady Endre: *A kék tenger partján*

Magyar Attila

A gyermekkori színjátszást gyorsan befejeztem, mert 15 évesen (s azóta Öcsi a becenevem, igaz egyre gyakrabban hangzik el – sajnálatomra – most már az Öcsi bácsi megszólítás) a Tanyaszínház tagjává váltam. A lassan 40 éves vándorszínház a mai napig meghatározó része az életemnek. 1993-ig mint színész, azóta viszont vezetőjeként vagyok tagja a társulatnak. Emellett az Újvidéki Színház társulatának vagyok állandó tagja 1992 óta. Több színházi fesztivál jutalmazta már munkámat, emellett Erzsébet-díjban részesültem, 2007-ben a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntettek ki, s 2008-ban a Kisebbségekért Díjat vehettem át a Tanyaszínház nevében, Vajdaságból elsőként. Az elismerés jóleső egy művésznek, mert önbizalmat ad, de csak mérföldkövekként szabad kezelni, s továbbhaladni. Fontosabb számomra a szakmai elhivatottság vagy alázat, hogy munkánkkal mondani tudjunk valamit a nagyérdemű közönségnek. Mindenki benne él a „színész”, csak nem mindenkinek alakul úgy az élete, hogy hivatásos színészként élje le. Nem szeretek párhuzamot vonni amatőr és profi színjátszás között. Az alkotási vágy, a kimondani akarás, a gondolataink megosztása, a játék öröme, a színpadi deszkák sajtóságos atmoszférája... ez mindkét formában jelen van.

Impresszum

Súgó – a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XXII. Találkozójának színlapja • Kiadja a Feketics Művelődési Egyesület, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség • A fedőlapot Pál Anikó tervezte • Tördelő-szerkesztő: Pál Anikó • Szerkesztette: Kiss Anita • Munkatársak: Hajvert Lódi Andrea, Nádi Karolina, Oláh Tamás, Sutus Áron, Szarka Ákos • A rendezvény fotósa: Szarka Zsófia • 2017 márciusa, Bácsfeketehegy